

महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान
महाभियान कळमनुरी शहराच्या रस्ते
विकास प्रकल्पास प्रशासकीय मान्यता
देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक :- नगरो-२०२४/प्र.क्र.०२/नवि-३३
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक :- १५ जानेवारी, २०२४

संदर्भ:-

१. नगर विकास विभाग शासन निर्णय क्र: नगरो २०१४/प्र. क्र.११९/नवि-३३,
दिनांक २१ ऑगस्ट, २०१४.
२. नगर विकास विभाग शासन निर्णय क्र: नगरो-२०१५/प्र.क्र.६४/नवि-३३,
दिनांक २७ मे, २०१६.
३. नगर विकास विभाग शासन निर्णय क्र: नगरो-२०१६/प्र.क्र.३२८/नवि-३३,
दिनांक ०४ ऑक्टोबर २०१६.
४. नगर विकास विभाग शासन निर्णय क्र: संकिर्ण-२०१७/प्र.क्र.२३९/नवि-३३,
दिनांक ११ मे, २०१७ व दिनांक ०७ फेब्रुवारी, २०१८.
५. नगर परिषद प्रशासन संचालनालय यांचे पत्र क्र : नपप्रस/नगरोत्थान/कळमनुरी रस्ते प्रस्ताव/
प्र.क्र. /२०२३/का.७/६१४५, दिनांक ०८ नोव्हेंबर, २०२३.
६. मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम प्रादेशिक विभाग, नांदेड यांचे तांत्रिक मंजूरीचे आदेश क्र.
जा.क्र. मुअनां/२०२३-२४/का-२/३०८८, दिनांक ०६ ऑक्टोबर, २०२३
७. महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाभियानांतर्गत प्रकल्प मान्यता व सनियंत्रण समितीच्या
दिनांक ०४ डिसेंबर, २०२३ रोजी झालेल्या बैठकीचे इतिवृत्त.

प्रस्तावना:-

राज्यातील नागरी भागात मुलभूत पायाभूत सुविधा पुरविण्यासाठी व त्यांचा दर्जा वाढविण्या करिता संदर्भाधीन क्रमांक १ येथील शासन निर्णयाच्या तरतूदीन्वये महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाभियान राबविण्यात येत आहे.

०२. महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान अभियानांतर्गत **कळमनुरी नगरपरिषद रस्ते विकास प्रकल्प** नगरपरिषद प्रशासन संचालनालयामार्फत संदर्भाधीन क्र. ५ च्या पत्रान्वये राज्यस्तरीय मान्यता समितीकडे मान्यतेकरीता सादर करण्यात आला होता. या प्रकल्पास मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम प्रादेशिक विभाग, नांदेड यांनी तांत्रिक मान्यता दिलेली आहे. त्यानुषंगाने राज्यस्तरीय प्रकल्प मान्यता समितीने दिनांक ०४ डिसेंबर, २०२३ रोजी झालेल्या बैठकीमध्ये केलेल्या शिफारसीनुसार सदर प्रकल्पास प्रशासकीय मंजूरी देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाभियानांतर्गत सादर करण्यात आलेल्या **कळमनुरी नगरपरिषदेच्या रस्ते विकास प्रकल्पास** संदर्भाधीन शासन निर्णयातील अटी व तरतुदीच्या व सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या तांत्रिक मान्यतेच्या अधीन राहून खालील विवरणपत्रात नमूद केल्यानुसार या शासन निर्णयाद्वारे मंजूरी देण्यात येत आहे. या प्रकल्पातील उपांगे व त्यांचे किंमतीचे विवरण पुढीलप्रमाणे आहे :-

Sr. No.	Particulars	Amount
	A) Work Portion	
1	Estimated Cost of Subwork- I (Main Road Work)	409811273
2	Estimated Cost of Subwork- II (Bridge Work)	14383359
3	Estimated Cost of Subwork- III (Footpath Work)	67092154
4	Estimated Cost of Subwork- IV (C.D. Work)	5345380
5	Estimated Cost of Subwork- V (Road Furniture)	4407043
6	Estimated Cost of Subwork- VI (Service Road Work)	97455378
7	Estimated Cost of Subwork- VII (SWD & Side Drain Work)	77331328
8	Estimated Cost of Subwork- IX (Tree Plantation work)	3000000
	Part A-Total	678825915
	Add QC & Testing Charges	3037980
	Add Royalty Charges	14817195
	Part B-Total	17855175
	Part A + B -Total	696681090
	Add 18 % for GST	122188665
	Add 1.0% for Labour Insurance	6788259
		825658014
	Say	82.57 Cr.
	प्रकल्प पूर्ण करण्याचा कालावधी	कार्यादेश दिनांका पासून १८ महिने

०२. **कळमनुरी नगरपरिषदेच्या रस्ते विकास प्रकल्पाचा** वित्तीय आकृतिबंध पुढीलप्रमाणे राहील :-

अ.क्र.	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे नाव	योजनेची मंजूर किंमत	राज्य शासनामार्फत अनुज्ञेय अनुदान (प्रकल्प किंमतीच्या ९०%)	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचा सहभाग (प्रकल्प किंमतीच्या १०%)
१	२	३	४	५
१	कळमनुरी नगरपरिषद	रु. ८२.५७ कोटी	रु. ७४.३१ कोटी	रु. ८.२६ कोटी

०३. संदर्भाधीन क्रमांक १ येथील शासन निर्णयानुसार **कळमनुरी नगरपरिषदेच्या रस्ते विकास प्रकल्पास** खालील अटींच्या अधीन राहून प्रशासकीय मंजूरी देण्यात येत आहे:-

अ) प्रकल्प कार्यान्वयन यंत्रणा :-

- सदर प्रकल्पाचे कार्यान्वयन **कळमनुरी नगरपरिषदेमार्फत** करण्यात यावे.
- सदर प्रकल्पास मान्यता देताना राज्यस्तरीय प्रकल्प मान्यता समितीने विहित केलेल्या सर्व अटींची पूर्तता करणे कार्यान्वयन यंत्रणेवर बंधनकारक राहील.

ब) सुधारणांची पूर्तता :- महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाभियानाच्या संदर्भाधीन क्र. १ च्या शासन निर्णयानुसार नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना खाली दर्शविलेल्या बंधनकारक व वैकल्पिक सुधारणा (रिफॉर्म) पूर्ण करणे आवश्यक राहिल. त्यापैकी ८० टक्के वैकल्पिक अटींची पूर्तता प्रकल्पाच्या दुसऱ्या वर्षापर्यंत करणे आवश्यक राहिल.

I) बंधनकारक सुधारणा :-

१. प्रकल्प मंजूरीच्या पहिल्या वर्षात नगरपरिषदेने त्यांच्या कामकाजाचे पूर्ण संगणकीकरण करणे अनिवार्य राहिल. यात प्रामुख्याने ई-गव्हर्नन्स, लेखा, जन्म-मृत्यू नोंद सुधारणा याची १०० टक्के अंमलबजावणी करणे बंधनकारक राहिल.
२. उचित उपभोक्ता कर लागू करून किमान ८० टक्के वसुली करणे.
३. नागरी क्षेत्रातील गरिबांसाठी अर्थसंकल्पात विवक्षित निधीची तरतूद करणे.
४. संबंधित स्थानिक नागरी स्वराज्य संस्थेने, द्विलेखा नोंद पद्धती सहा महिन्यात पूर्ण करणे आवश्यक राहिल.
५. संबंधित नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने त्यांच्या क्षेत्रातील मालमत्ता कराचे पुनर्मुल्यांकन झाले नसल्यास, प्रकल्प मंजूरीपासून पुढील एक वर्षाच्या कालावधीत ते पूर्ण करणे बंधनकारक राहिल.
६. संबंधित नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने “घनकचरा व्यवस्थापन नियम २०१६” च्या तरतूदीनुसार त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील घनकचरा व्यवस्थापन उचित रित्या करणे बंधनकारक राहिल.
७. संबंधित नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील मालमत्ता कराची व पाणीपट्टीची वसुली पहिल्या वर्षी किमान ८० % करणे बंधनकारक राहिल. त्यापुढील वर्षात सदरहू वसूली उर्वरीत ९० % या प्रमाणात करणे आवश्यक राहिल.

II) वैकल्पिक सुधारणा:-

१. मलनिस्सारण प्रकल्प हाती घेतलेल्या नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी नागरी भागातील सांडपाण्याचे पुर्नप्रक्रिया व पुर्नवापर करण्याबाबतच्या घटकांचा समावेश त्यांच्या सविस्तर प्रकल्प अहवालामध्ये करावा.
२. संबंधित नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी त्यांच्या मालकीच्या इमारतीवर पर्जन्य जलसंचय करावे.
३. संबंधित नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने नियमितपणे जल लेखापरिक्षण (वॉटर ऑडीट) करून घ्यावे. जल लेखा परिक्षण अहवालात नमूद त्रुटींचे निराकरण करण्याबाबत संबंधित नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने, त्यासंदर्भात आवश्यक कृती कार्यक्रम तयार करून विहित कालावधीत त्रुटींची पूर्तता करणे आवश्यक राहिल.

क) निधी वितरणाची कार्यपद्धती:-

१. महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाभियानामधील प्रकल्पांसाठी प्रशासकीय मान्यता दिल्यानंतर संबंधित नागरी स्वराज्य संस्थेने प्रकल्पाचा आर्थिक आराखडा (Financial Closure Report) नगर विकास विभागास सादर करावा. त्यानंतर व कार्यादेश दिल्यानंतर सदर प्रकल्पासाठी पहिल्या हप्त्याचा निधी वितरीत करण्यात येईल.

२. महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाभियान अंतर्गत मंजूर प्रकल्पास पहिल्या हप्त्याचा निधी वितरीत केल्यानंतर तो हप्ता व स्थानिक स्वराज्य संस्थेचा त्या प्रमाणातील स्वहिस्सा हा एकत्र निधी, शासनाच्या प्रचलित धोरणानुसार विहित केलेल्या बँकांमध्ये, स्वतंत्र खाते उघडून ठेवणे अनिवार्य राहिल.
३. महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाभियानांतर्गत मंजूर प्रकल्पासाठी स्वहिश्याचा निधी उभारताना नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थानी त्यांना राज्य शासनाकडून प्राप्त झालेल्या १४ व्या वित्त आयोग (मुलभूत व कार्यात्मक) अनुदानाशी तसेच प्राप्त होणाऱ्या १५ व्या वित्त आयोगाच्या अनुदानाशी सांगड (Convergence) घालणे आवश्यक राहिल. यासाठी त्यांनी यामधून मिळणारा निधी चिन्हांकीत करून ठेवणे त्यांच्यावर बंधनकारक राहिल.
४. राज्य शासनाने वितरीत केलेल्या पहिल्या हप्त्याच्या अनुदानाची रक्कम व त्या प्रमाणात नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने जमा केलेली पहिल्या हप्त्याची स्वहिश्याची रक्कम अशा एकत्रित रकमेच्या ७५ टक्के खर्चाचे उपयोगिता प्रमाणपत्र, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालयामार्फत शासनास सादर केल्यानंतरच राज्य शासनाचा दुसरा हप्ता वितरीत केला जाईल.
५. नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी दुसऱ्या हप्त्याची मागणी करण्याचा प्रस्ताव नगरपरिषद प्रशासन संचालनालयामार्फत शासनास सादर करावा. नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय यांनी प्रस्तावांची छाननी करून उचित अभिप्रायांसह शासनास प्रस्ताव सादर करावा.
६. या अभियानांतर्गत मंजूर प्रकल्पास राज्यशासनाने संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेस राज्यशासनाचा हिस्सा मंजूर केल्यानंतर त्यामधून खर्च करताना प्रत्येक टप्प्यावर प्रत्येक देयकामध्ये राज्यशासनाच्या हिश्यामधून जेवढी रक्कम प्रदान होणार असेल त्याप्रमाणात संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेने स्वहिश्याची रक्कम प्रदान करावी. यामुळे अशा योजनेत स्थानिक स्वराज्य संस्थेचा हिस्सा एकाच वेळी भरण्याची वेळ येणार नाही.
७. महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाभियानामधील मंजूर प्रकल्पांसाठी राज्य शासनाने मंजूर केलेला निधी फक्त त्याच प्रकल्पासाठी वापरता येईल व तो अन्य कोणत्याही कामासाठी वळवता किंवा वापरता येणार नाही. अशाप्रकारे मूळ निधी किंवा त्यावरील व्याज कायम स्वरूपी किंवा तात्पुरत्या स्वरूपात अन्यत्र वळविणे ही गंभीर स्वरूपाची आर्थिक अनियमितता मानली जाईल, त्यासाठी संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्था/संबंधित अधिकारी कारवाईस पात्र ठरतील.

ड) निविदा प्रक्रिया, कार्यदेश व कार्यान्वयन :-

१. या अभियानांतर्गत मंजूर प्रकल्पास प्रशासकीय मान्यता दिल्यानंतर ७ दिवसांच्या कालावधीत निविदा काढणे व तीन महिन्यांच्या कालावधीत कार्यदेश देणे व ९१ व्या दिवसापूर्वी कामाचा प्रत्यक्ष प्रारंभ करणे बंधनकारक राहिल. या प्रकल्पासाठी कार्यान्वयन यंत्रणा कळमनुरी नगरपरिषद आहे. त्यामुळे या कालमर्यादेचे पालन करण्याची संपूर्ण जबाबदारी मुख्याधिकारी, कळमनुरी नगरपरिषद यांची राहिल.
२. सदर प्रकल्पाची निविदा प्रक्रिया राबविताना संदर्भाधीन क्रमांक ३ च्या शासन निर्णयातील सूचनाचे तंतोतंत पालन करणे कार्यान्वयन यंत्रणेस बंधनकारक राहिल.

३. यानुसार कार्यवाही न झाल्यास संबंधित नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेस अशा प्रकल्पासाठी मंजूर केलेला निधी त्यावरील व्याजासह शासनास परत करणे आवश्यक राहिल.
४. सदर **रस्ते विकास प्रकल्प** पूर्ण करताना राज्य शासनाने संदर्भाधीन क्र. ४ येथील शासन निर्णयान्वये विहित केलेल्या कार्यपद्धतीचा अवलंब करणे बंधनकारक राहिल. या प्रकल्पातील रस्ते पाणीपुरवठा/मलनिःस्सारण अशा कामांसाठी पुन्हा खोदावे लागणार नाहीत अशा पद्धतीने या रस्त्यांच्या कामांचे नियोजन करण्यात यावे. तसेच, सदर प्रकल्पात नमूद कामे मागील ५ वर्षात इतर कुठल्याही योजनेमधून करण्यात आलेली नाहीत याची पुनश्च खातरजमा करण्याची जबाबदारी संबंधित मुख्याधिकारी यांची राहिल.
५. सदर प्रकल्पासाठी विहित केलेल्या कार्यमर्यादेत प्रकल्पाचे काम पूर्ण करणे संबंधित कार्यान्वयन यंत्रणेस बंधनकारक राहिल.
६. सदर प्रकल्पाच्या कामाचे कार्यादेश दिल्यानंतर प्रकल्पामध्ये समाविष्ट असलेल्या वस्तूंची खरेदी ही प्रकल्पाच्या आवश्यकतेनुसार प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागाराच्या मार्गदर्शनाने करावी.
७. सदर प्रकल्पासाठी सुरुवातीला अनावश्यक स्वरूपात कोणत्याही प्रकारच्या वस्तूंची खरेदी करणे व त्यासाठी प्रकल्प निधीतून प्रदान करणे ही गंभीर स्वरूपाची वित्तीय अनियमितता समजण्यात येईल व त्यासाठी संबंधित कार्यान्वयन यंत्रणा व प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार यंत्रणेस जबाबदार धरण्यात येईल.

इ) प्रकल्पांचे त्रयस्थ तांत्रिक परिक्षण :-

- महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाभियानातर्गत मंजूर प्रकल्पांचे, अंमलबजावणीच्या विविध टप्प्यावर वेळोवेळी शासनाने विहित केलेल्या यंत्रणेपैकी एका यंत्रणेकडून “त्रयस्थ तांत्रिक परिक्षण” (थर्ड पार्टी टेक्नीकल ऑडीट) संबंधित नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेने करून घेणे बंधनकारक राहिल. तसेच प्रकल्पांतर्गत दुसरा हप्ता मंजूर करण्याबाबतचा प्रस्ताव सादर करताना सदर “त्रयस्थ तांत्रिक परिक्षणाचे” गुणवत्तेबाबतचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल. तदनंतरच दुसऱ्या हप्त्याचा निधी वितरीत केला जाईल.

फ) प्रकल्पासाठी आवश्यक स्वहिश्याचा निधी भरण्याकरिता कर्ज उभारणी :-

१. महाराष्ट्र सुवर्णजयंती नगरोत्थान महाभियानातर्गत मंजूर प्रकल्पांसाठी संबंधित नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना त्यांचा स्वहिश्याचा निधी उभारण्यासाठी “राष्ट्रीयकृत बँकांकडून” तसेच “मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण” (एमएमआरडीए), “महाराष्ट्र नागरी पायाभूत सुविधा विकास कंपनी मर्यादीत” (एमयुआयडीसीएल) व शासन मान्य वित्तीय संस्थांकडून कर्ज घेण्याची मुभा राहिल.
२. तथापि, वित्तीय संस्थांकडून कर्ज घेताना त्यासंदर्भात आवश्यक त्या बाबींची पूर्तता केल्यानंतर प्रचलित नियमांच्या अधीन राहून कर्ज घेण्याबाबत शासनाची परवानगी घेण्यात येईल. तसेच शासनाच्या विहित प्रचलित नियमांच्या अधीन राहून आवश्यक कार्यवाही करणे बंधनकारक राहिल.

ग) प्रकल्पाची देखभाल व दुरुस्ती :-

१. महाराष्ट्र सुवर्णजयंती नगरोत्थान महाभियानांतर्गत मंजूर प्रकल्पाच्या देखभाल व दुरुस्तीबाबत आवश्यक ते नियोजन संबंधित कार्यान्वयन यंत्रणेमार्फत करण्यात यावे, जेणेकरून सदर प्रकल्पांतून होणारी फलनिष्पत्ती ही शाश्वत राहील.
२. सदर योजनेची देखभाल व दुरुस्ती करण्याची जबाबदारी संबंधित नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेची राहील. योजनेच्या देखभाल व दुरुस्तीसाठी कोणताही निधी शासनाकडून प्राप्त होणार नाही.
३. प्रकल्प शाश्वत होण्याच्या अनुषंगाने सदर प्रकल्पाच्या सविस्तर प्रकल्प अहवालामध्ये नमूद केलेप्रमाणे रस्ते विकास कराची आकारणी करणेबाबत सर्वसाधारण सभेची मान्यता घेऊन त्याअनुषंगाने आवश्यक कार्यवाही करणे नगरपरिषदेवर बंधनकारक राहील.

ह) इतर बंधनकारक अटी व शर्ती :-

१. राज्य शासनामार्फत नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेसाठी प्रकल्प मंजूर झाल्यानंतर, मूळ प्रकल्प किंमतीमध्ये कोणत्याही कारणास्तव वाढ झाल्यास त्याची संपूर्ण जबाबदारी संबंधित **नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेची** राहील. राज्य शासनामार्फत त्या करिता कोणतेही वाढीव अनुदान उपलब्ध केले जाणार नाही.
२. संदर्भाधीन क्र. १ ते ४ या शासन निर्णयातील तरतूदी तसेच सर्व अटी व शर्तीची पूर्तता करणे संबंधित कार्यान्वयन यंत्रणेवर बंधनकारक राहील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्यांचा संगणक संकेतांक २०२४०११५१८१३०२८०२५ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(श्रीकांत चं. आंडगे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. मुख्यमंत्री, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा.उप मुख्यमंत्री, मंत्रालय, मुंबई.
३. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
४. अपर मुख्यसचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
५. अपर मुख्य सचिव, पाणीपुरवठा विभाग, गो. ते. रुग्णालय, मुंबई.
६. प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग(२), मंत्रालय, मुंबई.
७. व्यवस्थापकीय संचालक, एम.यु.आय.डी.सी.एल, मुंबई.

८. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, मुंबई.
९. आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, नवी मुंबई.
१०. विभागीय आयुक्त, छत्रपती संभाजीनगर.
११. जिल्हाधिकारी, हिंगोली.
१२. मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम प्रादेशिक विभाग, नांदेड.
१३. जिल्हा प्रशासन अधिकारी, हिंगोली.
१४. मुख्याधिकारी, कळमनुरी नगरपरिषद, कळमनुरी.
१५. निवडनस्ती, नवि-३३.